

Главный редактор
И. К. Бейсембетов – ректор

Зам. главного редактора
А.Х. Сыздыков – проректор по науке

Отв. секретарь
Н.Ф. Федосенко

Редакционная коллегия:

З.С. Абишева- акад. НАНРК, Л.Б. Атымтаева, Ж.Ж. Байгунчеков- акад. НАНРК, А.Б. Байбатша, А.О. Байконурова, В.И. Волчихин (Россия), К. Дребенштед (Германия), Г.Ж. Жолтаев, Г.Ж. Елигбаева, Р.М. Искаков, С.Е. Кудайбергенов, Б.У. Куспангалиев, С.Е. Кумеков, В.А. Луганов, С.С. Набойченко – член-корр. РАН, И.Г. Милев (Германия), С. Пежовник (Словения), Б.Р. Ракищев – акад. НАН РК, М.Б. Панфилов (Франция), Н.Т. Сайлаубеков, А.Р. Сейткулов, Фатхи Хабаши (Канада), Бражендра Мишра (США), Корби Андерсон (США), В.А. Гольцов (Россия), В. Ю. Коровин (Украина), М.Г. Мустафин (Россия), Фан Хуаан (Швеция), Х.П. Цинке (Германия), Е.М. Шайхутдинов-акад. НАНРК, Т.А. Чепуштанова

Учредитель:

Казахский национальный исследовательский технический университет
имени К.И. Сатпаева

Регистрация:

Министерство культуры, информации и общественного согласия
Республики Казахстан № 951 – Ж “25” 11. 1999 г.

Основан в августе 1994 г. Выходит 6 раз в год

Адрес редакции:

г. Алматы, ул. Сатпаева, 22,
каб. 609, тел. 292-63-46
Nina. Fedorovna. 52 @ mail.ru

© КазНИТУ имени К.И. Сатпаева, 2020

<i>Alimova M.A., Zhelyebay D.M., Ibraimov M.K.</i>	
ENTROPY ANALYSIS IN ESTIMATING THE QUALITY OF SPATIAL ELECTROMAGNETIC NOISE.....	245
<i>Sharipbai A.A., Beibitkhan E.</i>	
RECOGNITION OF HANDWRITTEN KAZAKH LANGUAGE IN LATIN ALPHABET BY A DEEP LEARNING APPROACH WITH TENSORFLOW AND CONVOLUTIONAL NEURAL NETWORK.....	251
<i>Lakhno B.A., Karbaev T.S., Togzhanova K.O., Akhmetov B.B.</i>	
ANALYSIS OF METHODS AND INFORMATION TECHNOLOGIES FOR DYNAMIC PLANNING OF COMPLEX SYSTEMS.....	261
<i>Orazbayev B., Tanirbergenova A., Orazbayeva K., Tuleuova R., Kurmangaziyeva L.</i>	
DEVELOPMENT OF A COMPLEX OF MATHEMATICAL MODELS OF COLUMNS AND FURNACES OF A HYDROCLEANING BLOCK BASED ON THE BASIC INFORMATION OF VARIOUS CHARACTER.....	269
<i>Musabaev B., Sarbaev S., Ursarova A., Zhatkanbaeva E.</i>	
DEVELOPMENT OF CONTAINER TRANSPORTATION IN THE EURASIAN SPACE.....	274
<i>Abyanova B.T., Sariyeva A.K., Kabiden K.B., Murynov B.A.</i>	
PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF OPTIMIZATION OF ENERGY EFFICIENCY OF OPTIMIZATION.....	279
<i>Mustafin M.A., Gali K.O., Zharkymbekova M.B.</i>	
OPTIMIZATION OF PARAMETERS OF CENTRIFUGAL ASYNCHRONOUS MOTORS TO REDUCE POWER CONSUMPTION IN THE STATOR WINDING.....	284
<i>Tulegulov A., Zharmagambetova G., Ergaliev D., Abdirashev O., Omirkulova G.</i>	
MODEL OF THE ORBITAL TRAJECTORY OF THE AIRCRAFT TAKING INTO ACCOUNT ELLIPTICISM.....	291
<i>Utebayeva D.</i>	
EFFECTIVENESS OF THE SYSTEM OF UNMANNED AERIAL VEHICLES DETECTION ON THE BASIS OF ACOUSTIC SIGNATURE.....	300
<i>Ivanov I., Kupriyanov E.N., Tureev S.V., Akhmetov B.B., Alimseitova Zh.K., Mukapil K.</i>	
NEURAL NETWORK GENERALIZATION OF CLASSICAL STATISTICAL CRITERIA FOR PROCESSING SMALL SAMPLES OF BIOMETRIC DATA.....	308
<i>Nurgozhina A.T., Alimbayev Ch.A., Alimbayeva Zh.N., Bayanbay N.A., Ozhikenov K.A.</i>	
NEURAL NETWORK METHOD FOR PROCESSING AND ANALYZING CARDIO SIGNAL.....	312
<i>Taissariyeva K.N., Sagitova G.F., Tashmuratova D.R., Shuhanova Zh.K.</i>	
RESEARCH OF INFLUENCE OF RUBBER CRUMB ON OIL ROAD BITUMEN PROPERTIES.....	316
<i>Yerlanuly A., Sultanova, Kozhakhmet K.</i>	
METHODS FOR N. SUMMARIZATION OF THE KAZAKH TEXT.....	318
<i>Seitkazinova A., Doskhozhaev A., Matzhanov O., Skolubovich Y., Voitov E.</i>	
DETERMINING THE RISK OF WATER AND ATMOSPHERIC POLLUTION.....	324
<i>Khu Ven-Tsen, T. Zhukabayeva, A. Abdildayeva</i>	
ANALYSIS OF PROGRAMMING TOOLS ROBOTIC SYSTEM.....	330
<i>Malikova F., Saginayeva A., Zhanat N., Tusupova B., Zhunuskhan A.</i>	
THE MODERN SYSTEMS AUTENTIFICATION AND IDENTIFICATION OF USERS: BASIC PROBLEMS AND THEIR IMPROVEMENT DIRECTIONS.....	335
<i>Zhukabayeva T., Zhumabayeva L., Abdildayeva A.</i>	
PERFECTION OF TECHNOLOGY PRIMARY OIL REFINING USING PETRI NETS.....	340
<i>Kapan M.B., Shortanbaeva Zh.K.</i>	
IMPLEMENTATION OF STRATEGIC PLANNING TO ENSURE COMPETITIVENESS OF SMALL ENTERPRISES IN KAZAKHSTAN.....	344
<i>Toktamyssova M.T., Ussenov Y., Dosbolayev M.K., Gabdullin M.T., Daniyarov T.T., Ramazanov T.S.</i>	
SYNTHESIS OF THIN FILMS BY A LOW-TEMPERATURE ATMOSPHERIC-PRESSURE PLASMA.....	350
<i>Usmanova A., Bektemesov A., Amanbayev A.</i>	
EMBEDDED SYSTEM OF AUTOMATIC REAL-TIME OBJECT TRACKING.....	356
<i>Sadirova M.M., Serikkzy M.S., Manap K.R.</i>	
ASSESSMENT AND CONTROL OF HAZARDOUS FACTORS IN THE PRODUCTION OF MEAT PRODUCTS.....	361
<i>Tugelbayeva G.K.</i>	
RESEARCH OF WAVE PROPAGATION IN AN ELASTIC-VISCOPLASTIC LAYER WITH A CAVITY.....	364
<i>Alimova K.K., Osserbay A.K., Srazhadinova Sh.E.</i>	
FANCOILS FOR HEATING AND COOLING OF ROOMS - EFFICIENCY OF WORK, OPPORTUNITY, SCOPE OF APPLICATION.....	371

EMBEDDED SYSTEM OF AUTOMATIC REAL-TIME OBJECT TRACKING

Abstract. This article discusses how to build a system that automatically checks an object in real time. This is devoted to developing practical methods of geolocation systems, based on experience with the software interface of HTML5 Geolocation. The results of the analysis capabilities with a user interface to these different webbrowsers. The results of the performance are analyzed and dissected for weaknesses, possible causes of systemic disorders are identified, and was found the ways of solving this issues. It was proposed to develop an embedded system to optimize the monitoring system in real time. Geolocation is the geographical location of a computer or mobile device that is associated with an Internet-based IP address, MAC (Media Access Control) address, software and hardware data or other information. Using HTML5 Geolocation provides practical guidelines for designing a geolocation architecture and provides all the methods used to determine coordinates.

Key words: HTML5, Geolocation, IP address, MAC(Media Access Control), issues, mobile device.

¹А.М. Усманова ²А.Т. Бектемесов ³А.А. Аманбаев.

(¹Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы қаласы, Қазақстан Республикасы, E-mail: aseka_usmanova@mail.ru, ²«Туран» Университеті, Алматы қаласы, Қазақстан Республикасы, E-mail: amanzhol.bektemessov@gmail.com, ³Ғұмарбек Даукеев атындағы Алматы Энергетика және Байланыс Университеті, Алматы қаласы, Қазақстан Республикасы, E-mail: abdr_aman@mail.ru)

НЫСАНДЫ НАҚТЫ УАҚЫТ ЖҮЙЕСІНДЕ АВТОМАТТЫ ТҮРДЕ БАҚЫЛАУДЫҢ ЕНДІРІЛГЕН ЖҮЙЕСІ

Аңдатпа. Мақалада нысанды нақты уақытта автоматты түрде бақылауды қамтамасыз етегін жүйені құрастыру қаралады. Жұмыс мүмкіндіктерін талдау нәтижелері көлтіріліп, кемшиліктер талданады, жүйелік бұзылуардың ықтимал себептерін анықтайды, оларды жою жолдарын айқындаиды. Нысанды нақты уақытта бақылау жүйесін оңтайландыру мақсатында ендірілген жүйе құрастыру ұсынылды. HTML5 Geolocation қолданып, геолокациялық қосымшалардың архитектурасын жобалау бойынша практикалық ұсыныстар көлтірілген және координаттарды анықтау үшін қолданылатын барлық әдістер қарастырылған. Геолокация - интернетке қосылған IP-адресінен, MAC(Media Access Control) мекен-жайынан, бағдарламалық жасақтама мен аппараттық құралдарға енгізілген деректерден немесе басқа ақпаратпен байланысқан компьютердің немесе мобиЛЬДІ құрылғының географиялық орналасуы

Кілт сөздер: HTML5, геолокация, IP-адрес, MAC(Media Access Control), бағдарламалық жасақтама, аппараттық құралдар

Kіріспе

Объектілердің нақты уақыттағы орналасуын қадағалау әрдайым ақпараттық жүйелерді дамытуда өзекті мәселелердің бірі болды. Бүгінгі күні көптеген міндеттерді шешу үшін және енгізу үшін бағдарламалық қамтамасыз етудің көптеген кітапханалары әзірленді.^[1] Геолокация - интернетке қосылған IP-адресінен, MAC мекен-жайынан, бағдарламалық жасақтама мен аппараттық құралдарға енгізілген деректерден немесе басқа ақпаратпен байланысқан компьютердің немесе мобиЛЬДІ құрылғының географиялық орналасуы. Нысанды нақты уақыт жүйесінде автоматты түрде бақылау аймақтық сипаттамаларға тәуелді қызметтерді қамтамасыз ету үшін, нақты уақыт режимінде көлік жүйелеріндегі объектілердің қозғалысын қадағалау, маршруттарды күру және оңтайлы жолдарды іздеуді үшін қолданылады.^[2]

Нысанды нақты уақыт жүйесінде бақылау жүйелеінің архитектуралақ ерекшеліктері. Қазіргі заманғы геолокациялы бағдарламалық қамтамасыз ету үш деңгейдің компоненттерінің өзара әрекеті ретінде ұсынылды мүмкін: деректер деңгейі, іскери-логика және көрсетілу деңгейі Деректер деңгейі

ақпаратты (дереккөрді немесе XML форматындағы файлдар жиынтығын) жоғары деңгейдегі іскерилогикаға сақтау және қамтамасыз ету үшін пайдаланылады.

Геолокация және оны қазіргі заманғы ақпараттық технологияларда қолдану

Геолокация аймақтық сипаттамаларға тәуелді қызметтерді қамтамасыз ету, көліктік жүйедегі нақты уақыт режимінде объектілердің қозғалысын қадафалау, маршруттарды құру және оңтайлы жолдарды іздестіру үшін пайдаланылады. Geo-location Google, Bing сияқты іздеу жүйелерінде кеңінен қолданылады. Олар пайдаланушылардың аймағына байланысты соңғы мақсатты алгоритмдерін пайдаланады.^[3]

Ұялы телефон интернетінің даму кезінде геолокациялық қызметтер кең таралуда. Смартфонға қосымшаны іске қосу арқылы қоғамдық көліктердің бағыттары, кинотеатрлар сеанстары кестесі, ең жақын дүкендер мен мейрамханалар мен т.б. туралы ақпарат ала аласыз.

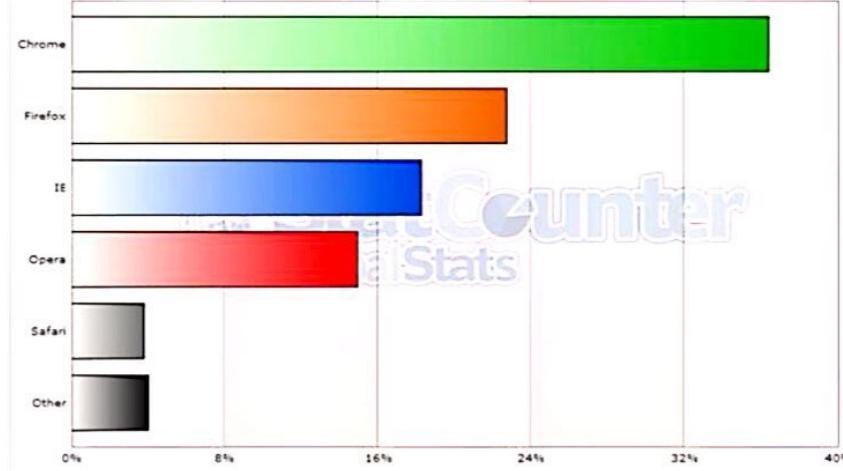
Геолокацияға негізделген қызметтер пайдаланушының кеңістіктік орналасуын ескере отырып, кеңейтілген шындық болып табылады.

Бұл инновациялар әзірлеушілерге ынғайлы қосымшаларды жасау үшін ойлап табуга керек. Геолокация көптеген жаңа қызметтерді, әсіресе жаңа буын ұялы телефондарын пайдалануды жеңілдетеді. Сондықтан қазіргі заманғы мобиЛЬДІ құрылғыларда GPS навигациясы бар (географиялық координаттар туралы ақпарат: ендік, бойлық және биіктік) және компас (сыртқы жағына жарық бағыттау).

Геолокациялық жүйелердің архитектурасының ерекшеліктері.

Қазіргі заманғы геолокациялық жүйенің бағдарламалық жасақтамасы үш деңгейдегі компоненттердің өзара әрекеттесуі ретінде ұсынылуы мүмкін: деректер деңгейі, бизнес логикасы және таныстыру деңгейі. Деректер деңгейі деректерді сақтау және қамтамасыз ету үшін пайдаланылады. Бизнес-логиканың деңгейі жүйенің функционалдығын іске асыру (сұранысты өндіу, координаттарды есептеу, пайдаланушының рұқсаты және т.б.). Көрсетілім қабаты HTML5 құралдарын пайдаланып пайдаланушы интерфейсін іске асырады.

Объектінің орналасуын анықтау әдістері. Геолокациялық жүйенің негізгі міндеті - объектінің координаттарын анықтау. Геолокацияға бағдарланаған веб-қосымшаны жасаған кезде, бұл мәселені HTML5 Geolocation API интерфейсінің көмегімен шешу ұсынылады. HTML5 қолданылатын түрлі браузерлердің сәйкестік дәрежесі 1-суретте көрсетілген.^[5]

1-сурет. HTML5 қолданылатын түрлі браузерлердің сәйкестік дәрежесі

HTML5 Geolocation API интерфейсін пайдалану ынғайлы: пайдаланушының орналасқан жерін сұратып, егер пайдаланушы бұған келіссе, браузер тиісті ақпаратты қайтарады. Ағымдағы орналасу деректерін геолокацияны анықтайтын құрылғы (мысалы, ноутбук немесе ұялы телефон) қамтамасыз етеді. Орын туралы ақпарат координаттар жиынтығы ретінде беріледі (географиялық ендік және бойлық) және сонымен қатар қосымша метадеректер. HTML5 Geolocation API-мен жұмыс істегендеге, координаттар әрқашан ондық дәрежеде қайтарылады. Геолокация қызметі берілген орынның координаттарын анықтаудағы дәлдікті қамтамасыз етеді. Браузер жұмыс істейтін құрылғыға

байланысты қосымша метадеректер жасалуы мүмкін: биіктік(altitude), биіктік дәлдігі (altitude accuracy), айқындама (heading) және жылдамдық(speed). Егер осы мәндердің біреуі қол жетімді болмаса, оның орнына нөл(null) кайтарылады.^[4] HTML5 Geolocation спецификациясы құрылғының орналасқан жерін анықтау үшін қандай технологияларды қолдануға болатындығы туралы ешқандай нұсқамаларды қамтымайды және тек қана бағдарламалық интерфейске қойылатын талаптарды тұжырымдаумен шектеледі.

Күрүлғы үшін бастапқы геологиялық ақпараттың көзі болуы мүмкін:

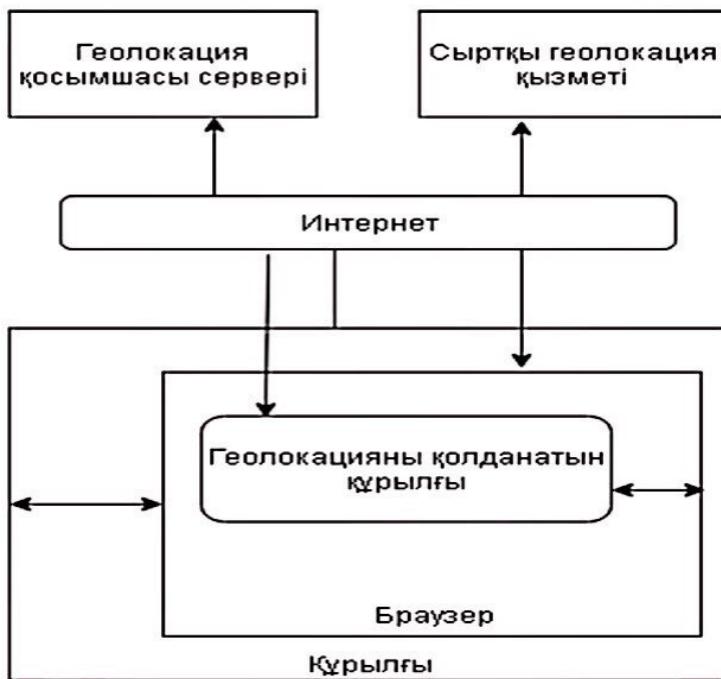
IP адресі; триангуляцияға шолу деректері (GPS жаһандық позициялау жүйесінің деректері); Wi-Fi желілеріндегі MAC мекенжайлары; GSM және CDM желілеріндегі телефондардың сәйкестендіру номірлері, сондай-ак пайдаланушы белгілеген деректер.

IP мекенжайларын пайдаланып геолокация туралы ақпаратты алу. Бұрын IP-адрес бойынша пайдалануышының ықтимал орналасуын анықтаудың жалғыз жолы болдып табылатын, бірақ нәтижелер жиңі сенімсіз болды. Осы түрдегі геолокация осы IP-мекен-жайын тіркеген пайдалануышының почталық мекен-жайын анықтауга негізделген.

TOA (Time of Arrival -келу уақыты) абоненттің ұялы телефонынан сигналдың транзит уақытын өлшеуге және салыстыруға негізделген базалық станциялар. Дәлдігі 125 м дейін болуы мүмкін. Ұялы телефон сигналын қабылдайтын базалық станциялар LMU (Location Measurement Unit) жабдықтары қолданылады. Ұялы байланыс желісінің басқарушы компьютері сигналдың үшөлшемділік алгоритмін пайдаланатын уақыт айырмашылығы таратқыштың орнын есептейді. Алынған координаттар тиісті желілік қосымшаға немесе клиентке беріледі.

Wi-Fi технологиясы арқылы геолокация туралы ақпаратты алу. Wi-Fi желілері көбінесе бірнеше белгілі Wi-Fi кіру нұктелеріне дейінгі қашыктықты өлшеу арқылы қалалық жерлерде орналасқан жерді анықтау үшін колданылады. GPS-тан айырмашылығы, Wi-Fi желілері дәл інтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді.^[6]

Геолокациялық жүйелердегі қауіпсіздік. HTML5 Геолокациясының ерекшелігі пайдаланушы жеке деректерінің күпиялышығын қамтамасыз ететін механизмді қамтамасыз етеді. Орын туралы ақпарат тек пайдаланушы рұқсатын алғаннан кейін қол жетімді болады. Жеке колданушының деректерін қорғау принципі 2 суретте көрсетілген.

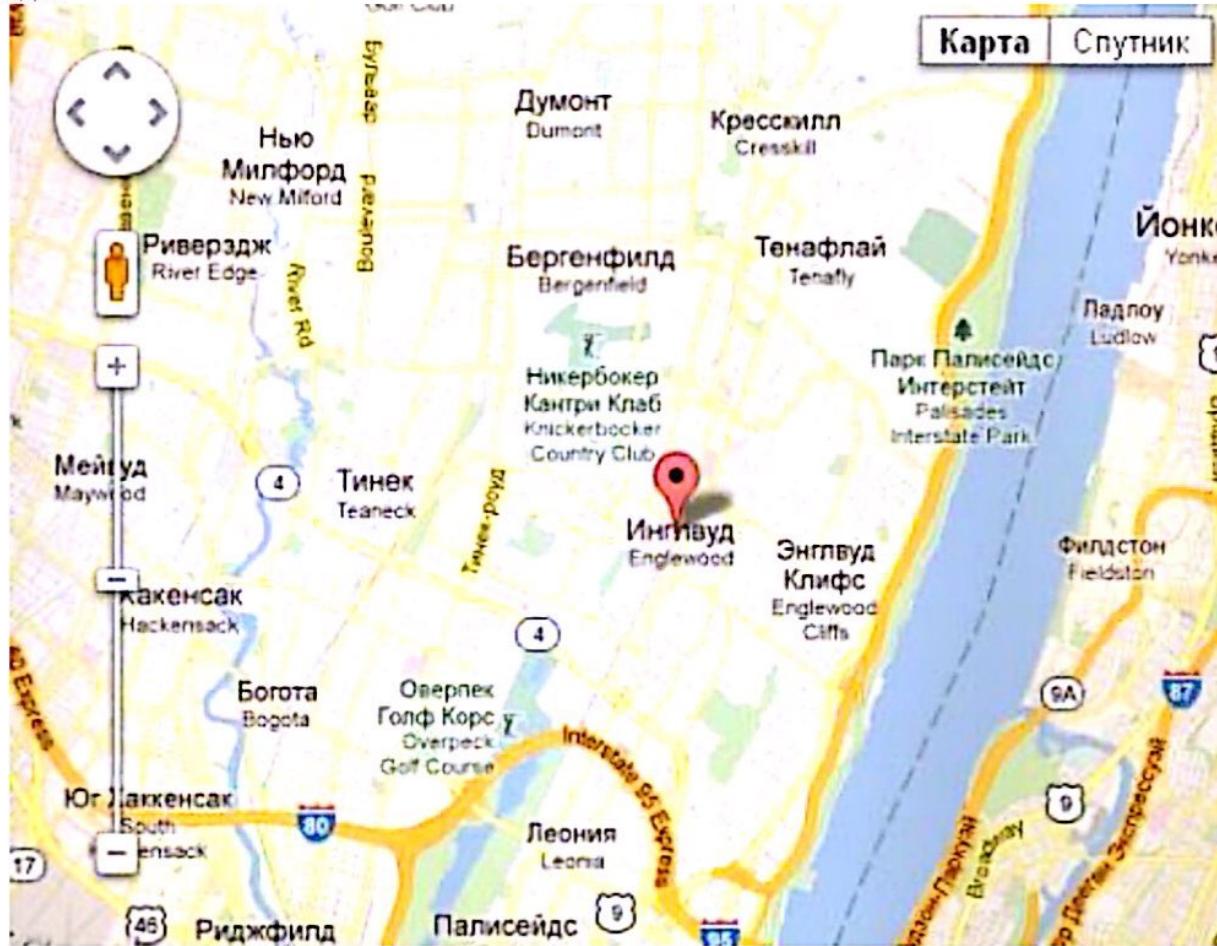
2-сурет. Жеке қолданушының деректерін қорғау принципі

Пайдалануушы орын туралы ақпаратты пайдаланатын веб-бағдарламаны шақырады. Веб-бетті Geolocation API функциясының коңырауы арқылы жүктегеннен кейін, координаттар алу үшін браузерге сұрау жіберіледі. Браузер осы деректерді беру үшін пайдалануышыдан рұқсат сұрайды. Егер пайдалануушы рұқсат берсе, браузер аяқталған құрылғыдан (IP-мекен-жайы, Wi-Fi желілерін немесе GPS навигациялық жүйелерін пайдаланып үшбұрыштау әдісінде табылған координаталар) орналасқан жер туралы ақпаратты алады. Осыдан кейін, браузер объектің орналасқан жері туралы ақпаратты

қайтаратын сенімді сыртқы орналасу қызметіне жібереді. Веб-бетке кіруге сұрау болғанда HTML5 геолокациясы пайдаланылады және жеке ақпаратты қорғау механизмі іске қосылады. [7]

Ориаласқан жер туралы ақпаратты оңдеу.

Барлық географиялық деректер белгілі бір тәртіппен жүйеленгенниен кейін, жинақталған зерттеу нәтижелері – керекті ақпарат алу үшін ғылыми түрде талдау қажеттігі туындайды. Жинақталған ғылыми деректерді егжей-тегжейлі және мұқият зерттеу нәтижелері оның табиғаты мен зандылықтарын анықтау мақсатында жүргізіледі. Ақпарат қоршаған ортаның объектілері мен құбылыстары, олардың параметрлері және қасиеттері жинақталған ақпараты толық зерттеуге мүмкіндік береді. Кейбір деректер негізінде графикалық материалдар түрінде жинақталады. Графикалық деректер объектінің құрылымын, динамикасын, өзара байланысын корнекі, мәнерлі, шолуға, салыстыруға ыңғайлы бейімделген ақпарат болып табылады. Графикалық материалдар жалпы жағдайды бейнелеу үшін және кестелік, мәтіндік құжаттарды толыктырады. Кеңістіктік деректерді кейбір ГАЗ векторлық пішімінде сақтап және осындағы типтегі деректерді ынғайлы бейімделген графикалық пішімдер түрінде таратады. Бұл тәсіл өте кең көлемде қолданылады, себебі ақпаратарды таратуға косымша бағдарламалық қамтамаларды қолданбайқ интернет желісі үшін геоакпараттық жүйені іске асыруға мүмкіндік береді. Кеңістіктік деректерді сақтау және векторлық тәсілімен таратудың Client/Server архитектурасы негізінде Интернет желісі үшін геоакпараттық жүйені әзірлеу және құру. Бұл тәсіл бірнеше артықшылыққа ие, себебі электрондық картамен интерактивті жұмыс кезінде векторлық карталардың барлық кадір-қасиетін және кеңістіктік деректерге кол жеткізуінді колайлы уақытын қамтамасыз етеді. Жекелеген картографиялық қабаттар деңгейінде ақпараттық ресурстарды корғаудың сайлау принципі іске асырылады, ал бұл жетістіктер Интернетте жұмыс істеу кезінде өте маңызды және қолайлы болып табылады.

3-сурет. Географиялық деректер картасы

Мұндай әртүрлі кескіндер пішімдері, барлық программалық қолданбалар үшін, XML пішімді файлдарды пайдаланатын кеңістіктік ақпаратты сақтауға мүмкіндік береді. Мұндай тәсіл бір жағынан ГАЗ-косымшалар мен Интернетті интеграциялау модулінің әмбебаптығын шектейді және бір ГАЗ-косымшалар үшін көптеген үқсас модульдерді куру қажеттілігіне әкеледі, бірақ екінші жағынан бұл

негізгісі Интернет арқылы ГАЖ-қосымшамен ұсынылатын құралдармен жұмыс істеу үшін арнайы клиенттік бағдарламалық қамтамасыз етуді қажет етпейді.

Google Maps, Bing Maps, Yandex пайдаланып, геолокация деректерін алғаннан кейін, нысанның координаттары картада көрсетілуі мүмкін (Сурет 3). Геолокация туралы деректерді сактау үшін оларды сактауға рұқсат беріледі. Кейін пайдаланушының рұқсаты дереке алынып тасталуы керек және аударылатын деректерді шифрлау ұсынылады. Жеке географиялық деректер картасы 3 суретте көрсетілген.

Қорытынды

Қазіргі заманғы спутниктік радионавигациялық жүйелердің (GPS, ГЛОНАСС, Galileo) табысты дамуы ақпараттық технологияларды қалыптастыруды негізгі бағыттарды анықтауға мүмкіндік береді. Фарыш аппаратурасын құрастыруды жетілдіру орбитада спутниктердің ұзақ мерзімділік негізігі мақсатады шешуге, жерүсті бақылау-өлшеу кешендерінен басқаруды автоматтандыруды қүштейтуге, кез келген аяу райы жағдайында радиосигналдардың кедерісіз таралуын қамтамасыз етеді. Іс жүзінде спутниктік навигация кезкелген денелердің қозғалысын реттеуге және қосымша қозғалыстарды геолокациялық деректердің көмегімен басқаруды қамтамасыз етеді. Google Maps арқылы әлемнің кез келген бөлігінің картасын жасауға және кезкелген нысандардың кайда орналасқаның анықтауға болады. Геолокациялық жүйенің негізгі мақсаты, нысандардың орналасыу координаттарын анықтау. Геолакация жүйесіне бағытталған веб-қосымшаларын құру үшін, қазіргі кезде ең ынғайлы интерфейстердің бірі болып саналатын HTML5 Geolocation API бағдарламалық құрылымның ортасын қолданамыз. Геолокациялық деректерді қолданып, желі қызметтерінің санын арттыру пайдаланушының орналасқан жерін ескеретін қосымшаларды жасауға мүмкіндік береді. Мұндай қосымшаларды әзірлеген кезде, төмендегілерге назар аударуыңыз қажет:

- HTML5 геолокациясының ерекшелігі пайдаланушы орналасуын анықтау әдісіне байланысты емес;
- HTML5 геолокациясын қолданғанда, геолокация дәлдігін ескеру маңызды;
- HTML5 геолокациялық сипаттамасы браузерлердің заманауи нұсқаларындаған жүзеге асырылады;
- геолокациялық жүйемен жұмыс істеу кезінде жеке деректердің қауіпсіздігіне назар аудару қажет.

ӘДЕБИЕТТЕР

- [1] Pilgrim M. Dive into HTML5. URL: <http://diveintohtml5.info/> (accessed: 25.10.2013).
- [2] Holdner, A. HTML5 Geolocation / A. Holdner // O'Reilly Media. – 2011. – № 72. – Р. 65.
- [3] HTML5 Test Suite Conformance result [Электрондықресурс]. – 2012.
- [4] Бейлина Н.В. Блочно-временной алгоритм фильтрации геолокационных данных // Вестн. СамГУ. Естественнонаучн. сер., 2013. № 9/1(110). С. 212-215.
- [5] Инженерный журнал: наука и инновации, 2013, вып. 11. URL: <http://engjournal.ru/catalog/it/hidden/1049.html>
- [6] Алфимцев А.Н., Лычков И.И. Метод обнаружения объекта в видеопотоке в реальном времени. Вестник Тамбовского государственного технического университета, 2011, т. 17, № 1, с. 44–55.
- [7] А. Н. Алфимцев, И. И. Лычков, “Алгоритм захвата и отслеживания объекта на цифровых изображениях с упрощенной процедурой обучения”, Сборник трудов 33- ей Конференции молодых ученых и специалистов ИППИ РАН «Информационные технологии и системы (ИТиС'10)», Геленджик, 2010, С. 114-120.

Усманова А.М., Бектемесов А.Т., Аманбаев А.А.

Встроенная система автоматического отслеживания объекта в реальном времени

Резюме. Отслеживание географического местоположения объектов всегда было одной из актуальных прикладных задач, решаемых при разработке информационных систем. На сегодняшний день для реализации программного обеспечения(ПО) таких задач разработано много программных библиотек. До недавнего времени не существовало единой спецификации по определению географического местоположения объектов, поэтому применяемые ранее решения реализовывали этовразличными способами. После выхода предварительной версии спецификацииHTML5, содержащей раздел о геолокации, появилась возможность создавать веб-приложения, использующие единый интерфейс доступа ксредствам геолокации.

Ключевые слова: HTML5, веб-приложения, интерфейс, геолокация, программное обеспечение, местоположения объектов.